

รักษาใจเรา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ขันธใช้ทุกข์ใหม่เจ้าคะ”

กราบนมัสการ พระอาจารย์ได้ตอบคำถามลูกเมื่อครั้งก่อนว่า ให้ทำต่อไป มาลูกทางแล้ว ให้เข้าใจคำว่า “เจริญแล้วเสื่อม” ถ้าเหนื่อยไปก็พักบ้างด้วยการเข้าสมาธิ ใช้ปัญญาออกพิจารณา ลูกน้อมนำไปปฏิบัติทุกลมหายใจที่ไม่หลงเจ้าคะ

มีคนถามเกี่ยวกับทุกข์ในอริยสัจกับลูก ลูกตอบเขาไปว่า “ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕”

มีคนมาค้ำลูกบอกว่า “ทุกสิ่งที่เกิดดับเป็นทุกข์”

ลูกได้ตอบโต้เขาไปว่า “สัจจะแห่งทุกข์คือไตรลักษณ์ ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ มีเหตุจึงมีปัจจัย ไม่มีต้นหาไปยึด ขันธก็แค่ขันธ พอมีต้นหาไปยึด จึงเกิดอุปาทานขันธ อุปาทานขันธแลคือทุกข์ ไม่ใช่ทุกอย่างเกิดดับเป็นทุกข์ ขันธ ๕ จึงไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์จึงไม่ใช่ขันธ ๕” ลูกตอบตามสภาวะที่เห็นจากการปฏิบัติ

แต่มีท่านหนึ่งที่ลูกเคารพ ท่านมาตอบลูกว่า “อุปาทานในขันธ ๕ เป็นสมุทัย เห็นขันธ ๕ เป็นตัวทุกข์แท้ เป็นอรรถตมรรค”

และอีกท่านหนึ่งเป็นพระสุปฏิปันโนท่านหนึ่ง ท่านตอบลูกว่า “เพราะไม่รู้ตามจริงว่าขันธเป็นทุกข์ จึงมีต้นหาเข้าไปเกาะในขันธ เมื่อเกาะแล้วจึงมีอุปาทานว่า นี่เรา นี่ของเรา เป็นสุขของเราบ้าง เป็นทุกข์ของเราบ้าง เกิดภพชาติ ขันธเป็นตัวทุกข์ แต่เป็นทุกข์ในอริยสัจ

เหมือนกับก้อนหิน จะมีอุปาทานหรือไม่มีอุปาทานมันก็เป็นทุกข์โดยตัวของมันเอง มีการเกิดดับแปรเปลี่ยนในตัวมันเอง ลองพิจารณานะ “ไม่ต้องเชื่อเราก็ได้”

ตอนนี้ลูกเลยเริ่มสับสน ขอให้อาจารย์ชี้ชัดด้วย

ตอบ : สับสนสิ สับสน พอสับสนปนเปไปก็สับสน คำว่า “สับสน” กรณีนี้เวลาเราบวชใหม่ๆ เวลาเราบวชใหม่ๆ นะ เราก็ออกประพฤติปฏิบัติ ไปหาครูหาอาจารย์ ท่านก็ตอบไปร้อยแปดพันเก้า ไอ้เราก็อึ้งนะ เห็นอาจารย์องค์ไหนตอบ แหม! ท่านตอบนี้ต้องถูกต้อง เชื่อเขาไปหมด เชื่อองค์นั้นเชื่อองค์นี้ เชื่อไปเชื่อมาหนึ่งไปหมดเลย พองงไปหมดแล้วทำอย่างไรดี

พอทำอย่างไรดีก็ศึกษา ศึกษาโดยประวัติของครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์บางองค์เราก็ยึดไว้ แล้วบางองค์เราไปศึกษาเอง ไปอ่านเอง ไปเห็นท่านบอกถึงประสบการณ์ของท่านว่า ท่านเคยผิดพลาดมาอย่างนั้นๆ ยิ่งกลัวเข้าไปใหญ่เลย

สุดท้ายแล้วก็แบกเอาทิฐิมานะ แบกเอาความเห็นผิด พอไปเจอหลวงปู่จวน นี่พรรษา ๑ พรรษา ๒ ไปเจอหลวงปู่จวนที่ภูทอก กลางคืนทำวัตรแล้วท่านเทศน์ “อวิชชาอย่างหยาบของท่านสงบตัวลง อวิชชาอย่างกลางเต็มหัวใจท่านเลย อวิชชาอย่างละเอียดยังเต็มหัวใจเลย”

แต่เวลาบอกอวิชชาคืออวิชาใจ อวิชาอย่างหยาบดับไป อวิชาคือความคิดฟุ้งซ่าน ไอ้ความคิดวิตกกังวลมันเป็นหยาบๆ แล้วมันดับไป อวิชาดับแล้วก็ต้องมีมรรคมีผล แล้วทำไมมันไม่มีละ ก็รู้ว่ามันไม่มี ก็สับสนไปเรื่อย สับสนไปมหาศาล แล้วมันไม่มีทางออก

พอไม่มีทางออกนะ ย้อนกลับมาเวลาหลวงตาท่านพูด เวลาหลวงปู่มันท่านเสียนะ เวลาหลวงปู่มันจะเสียบ เวลาท่านบอกเลย “จิตใจดวงนี้มันคือมัน มันไม่ฟังใคร มันไม่ฟังใคร มันฟังแต่ครูบาอาจารย์ ฟังแต่หลวงปู่มัน แล้วหลวงปู่มันก็จะนิพพานแล้ว ถ้าหลวงปู่มันนิพพานแล้วต่อไปจะฟังใคร จะฟังใครได้”

เวลาไปศึกษากับใครนะ ไปศึกษากับคนอื่น เวลาไปศึกษากับคนอื่นเหมือนเราเป็นผู้ใหญ่ เราเป็นผู้ใหญ่แล้วนะ ไปคุยกับเด็กๆ ที่มันไม่เคยทำงานสิ มันนำหัวเราะเยาะไหม เราเคยทำงานมา แล้วไปคุยเรื่องงาน ไอ้คนที่ทำงานไม่เป็นมันไม่เรื่องการทำงาน เราฟังแล้วเราสังเวชไหม เราฟังแล้วเราสังเวชนะ เราทำงานมา ใครทำงานมีประสบการณ์มากน้อยขนาดไหน เราก็อึ้งของเรามา แล้วไปคุยกับคนไม่เคยทำงานชนิดนั้น แต่มันอ่านหนังสือมา มันก็บอกว่าต้องทำอย่างนั้นๆ เราสังเวชไหม เราสังเวชทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น หลวงตาท่านบอกว่า เวลาท่านจะไปศึกษากับใคร พอหลวงปู่มันเสียแล้ว หลวงปู่มันท่านสั่งไว้ ท่านสั่งเสียไว้เลย อยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทธโรจะไม่เสีย ถ้าสงสัยสิ่งใดให้กลับมาที่ผู้รู้ใจเรา ถ้ามันสงสัยสิ่งใดให้กลับมาที่ตัวเรา อย่าส่งออก ยึดนั้นเป็นหลักเกณฑ์

แล้วเวลาท่านวิเวกไปก็ไปเจอพระ ไปเจอครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียง ไปคุยกับพระองค์ไหนก็แล้วแต่ เวลาเขามีชื่อเสียง ชื่อเสียงนั้นสังคมตั้งให้ แต่ความเป็นจริงในใจของเขามันไม่มี ถ้าความเป็นจริงในใจของเขาไม่มี เวลาเขาตอบสิ่งใดมา หลวงตาท่านคิดในใจนะ “ความรู้แก่นี้หรือจะมาสอนเรา ความเห็นอย่างนี้หรือจะมาสอนเรา” เพราะอะไร เพราะพูดออกมามันมีข้อโต้แย้งไปหมดแหละ กรณีอย่างนี้ พระปฏิบัติมันมีกรณีอย่างนี้ แล้วเวลาเราปฏิบัติมา เราก็มีกรณีอย่างนี้เหมือนกัน

ปฏิบัติออกบวชที่แรกยังไม่ได้เข้าไปหาใคร ศึกษาตามตำราแล้วก็ไปหาครูหาอาจารย์ถามมาเถอะ ไปไหนมา มันจะบอกว่า สามวาสองศอก ถามมันมันตอบข้าง ถามข้างมันตอบม้า เพราะคนมันไม่ปฏิบัติ คนมันไม่ปฏิบัติมันไม่รู้เรื่อง ถ้าคนมันไม่ปฏิบัติไม่รู้เรื่อง

ฉะนั้น เราเคยเจอสังคมอย่างนี้มา แล้วในสังคมตามความเป็นจริงมันก็เป็นแบบนี้ เพียงแต่เรามีจุดยืนใหม่ เรามีวุฒิภาวะมากขึ้นแค่นั้น เราอยู่ในสังคม เราจะรู้ว่าสังคมมันเหลวแหลกอย่างไร แล้วคนเห็นแก่ตัว คนเป็น ๑๘ มงกุฏ คนที่มีเล่ห์กล คนที่ฉ้อฉล แต่อ้างธรรมะทั้งนั้นนะ ธรรมะนี่อ้างไว้เป็นหน้าฉาก หลังจาก อยู่หลังฉากคอยหาผลประโยชน์ คอยหาแต่ผลประโยชน์ของตัวเอง

หน้าฉากพูดธรรมะๆ แล้วเราไปถามเขาๆ นี่พระสุปฏิปันโน พระอะไรก็แล้วแต่ นั่นมันเรื่องของเขา ทัพพิชวางหม้อ ไอ้พวกทัพพิชวางหม้อ ไอ้ตะเข้วางคลอง เวลาจะปฏิบัติ นุ่นก็ไม่ได้ นีก็ไม่ได้ ตะเข้มันวางคลองไว้ แล้วไอ้คนที่ปฏิบัติ น้ำไหลมาไปเจอตะเข้ก็ไม่กล้าไหลผ่านไปไหน เพราะท่านเป็นพระสุปฏิปันโน ท่านพูดอะไรมา ไอ้เข้มันวางอยู่นั้น จะทำอะไรเราก็ไม่กล้าผ่านไอ้เข้ กลัวไอ้เข้มันจะตะปบเอา ไอ้พวกตะเข้วางคลองมันภาวนาหรือเปล่า มันรู้จริงหรือเปล่า มันไม่มีสิ่งใดรู้จริง

แล้วท่านเป็นพระสุปฏิปันโน แล้วท่านพูดอย่างนี้หนูก็เลยสับสน

เรานี้นะปฏิบัติมา เราถึงสังคม ฉะนั้น สิ่งที่เราตอบปัญหาอยู่นี้ อย่างที่พูดเมื่อ ๒ วันนี้เห็นไหม บอกว่าที่เราพูดอยู่นี้เพราะเราเคยผ่านอย่างนี้มา เราถึงค้ำประกันใจ เราถึงค้ำประกัน

เพราะพวกอภิธรรมเขาบอกว่าพุทโธไม่ได้ พุทโธแล้วมันจะเกิดนิมิต แล้วพวกมีการศึกษามันบอกพุทโธไม่ได้ เพราะพุทโธเป็นสมณะ มันไม่มีปัญญา

เขามีแต่ถากแต่ถาง ให้อ้วกให้อ้วกวางคลอง ตะเข้มันอยู่ในน้ำ มันต้องหาอาหารตามปกติของมันสิ แต่นี่มาวางคลองไว้ แล้วให้น้ำจะไหลมา ให้อัตว์น้ำที่มันตามน้ำมามันก็กลัว ให้อ้วก กลัว ให้อ้วก เห็นไหม

สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของสังคม เรื่องของความรู้ความเห็น ในการประพฤติปฏิบัติมันก็มีหลายกลุ่มหลายก้อน ถ้ามีหลายกลุ่มหลายก้อน มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน อำนาจวาสนา นะ เวลาเราบอกว่า พระป่าตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านสอนถูกต้องดีงามมา แล้วสอนถูกต้องดีงามมา นักปฏิบัติก็มีความสนใจเข้ามาปฏิบัติกับหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ปฏิบัติกับครูบาอาจารย์ตั้งมากมาย ทำไมท่านปฏิบัติไปแล้วทำไมท่านไม่มีคุณธรรม ทำไมท่านไม่เป็นผู้ชี้หน้าให้ความถูกต้อง

การปฏิบัตินะ หลวงปู่มั่นท่านพูด มันมาปฏิบัติ ต่อไปมันจะแข่งหน้าแข่งหลัง มันไม่เอาเขียง มันเอาอย่าง คือมันอยากมีชื่อเสียง มีลาภสักการะ แต่ความเป็นจริงในใจมัน มันจะทำไหม แต่ถ้าคนทำเป็นจริงมันก็เป็นจริงขึ้นมา ถ้าเป็นจริงขึ้นมามันก็จะประโชชน์

ฉะนั้น เราถึงได้บอกไว้ว่า ที่เราพูดอยู่ที่นี่เราคอยอุ้มชู คอยปกป้อง คอยให้พวกปฏิบัติให้พวกพุทโธ ให้พวกที่ปฏิบัติเห็นนิมิต นิมิตมันก็คือนิมิต คนที่มีนิมิตก็มีนิมิตได้ คนที่ไม่มีนิมิตทำอะไรก็ไม่นิมิต คนที่มีนิมิตไปกำหนดนามรูป กำหนดอะไรก็มีนิมิต เพราะให้อ้วกนามรูปมาถามเราเรื่องนิมิตเยอะแยะไปหมด

นิมิต ถ้ามันเข้าไปรู้ไปเห็น มันก็แสดงออกว่าจิตใจของคน จากโดยธรรมชาติ เราก็เห็นด้วยตา แต่ถ้ามันสงบเข้ามา มันจะรู้ของมัน จิตนิสัยของมันก็ต้องแก่ไปตามนั้น คนที่เห็นนิมิตก็ต้องแก่ แก้วที่เห็นนี้ถูกต้องไหม ถ้ามันถูกต้อง มันถูกต้องก็วางไว้ก่อน เพราะนิมิตมันก็เป็นเครื่องเคียง เป็นของเครื่องเคียง มันไม่ใช่เป็นความจริง ความจริงก็ให้สงบมากขึ้นไปกว่านั้น

ถ้าสงบมากไปกว่านั้น มันไปรู้ไปเห็นของมันขึ้นมา มันก็จะเป็นสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ เพราะจิตมันจะเห็นของมัน เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันจะไปข้างหน้า

แต่ถ้าไม่มี จิตมันไม่สงบเลย ไม่มีหลักมีเกณฑ์เลย สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมามันก็เป็น จินตนาการทั้งนั้นนะ มันก็เลยเป็นไอ้เข้าขวางคดอง ขวางคดองตรงไหน

“พุทธพจน์ ต้องพุทธพจน์”

พุทธพจน์นั้นเป็นธรรมและวินัย เป็นแผนที่เครื่องดำเนินที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าวางไว้ แล้วเราลงไปในพื้นที่ แผนที่กับพื้นที่มันไม่เหมือนกัน

แผนที่ เห็นใหม่ คุณ แผนที่คือปริยัติ คือศึกษามา ว่าปริยัติมันคง ปฏิบัติต่อไปจะมันคง ปริยัติเขาศึกษาไว้เขาเรียนไว้เพื่อให้ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วลงในพื้นที่ ลงในพื้นที่แล้ว พื้นที่ของใคร หัวใจของใครก็พื้นที่ของเขา ใครลงไปในพื้นที่ พื้นที่ที่มันมีรากชู้ พื้นที่ที่มัน โลงเตียน พื้นที่ มันเป็นที่ของใคร พอลงไปพื้นที่แล้ว ในพื้นที่นั้นมันถึงจะแก้ไขเป็นชั้น เป็นตอนเข้าไป

ฉะนั้น เราถึงบอกว่าที่เราพูดอยู่นี้ เวลาปฏิบัติ คนนั้นก็ว่าอย่างนั้นไม่ได้ คนนี้ก็ว่าอย่าง นี้ไม่ได้ เรารับประกัน จะได้หรือไม่ได้ มนุษย์เกิดมาต้องมีอาหาร ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้ามี ปัจจัยเครื่องอาศัยนั้นอาศัยเพื่อดำรงชีวิต ในการประพฤติปฏิบัติมันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญาเข้าไป มันต้องมีเครื่องอาศัย ข้อวัตรปฏิบัติไง ถ้าอาศัยเข้าไปเจอสิ่งใดแล้วแก้ตามนั้น แก้ตามนั้น เราค้าประกันตรงนั้น ใจ

นี่พูดถึงไอ้เข้าขวางคดองก่อน พอพูดถึงไอ้เข้าขวางคดองเสร็จแล้วจะกลับมาตอบปัญหา ใจ ถ้ากลับมาตอบปัญหานะ

“มีคนถามลูกว่า มีคนถามเกี่ยวกับเรื่องอริยสัจ ลูกตอบว่า ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ ไม่ใช่ชั้น ๕ มีคนค้านบอกว่าทุกสิ่งที่เกิดดับนั้นเป็นทุกข์”

ในการสร้างบ้านสร้างเรือน ถ้ากระต๊อบห้องหอ เขาเอาไม้ปักๆ เอาใบไม้มาปก มันก็ เป็นที่อยู่อาศัยแล้ว แต่ถ้าคนเขาจะสร้างตึกสูง ๕ ชั้น ๑๐ ชั้น เขาจะต้องตอกเสาเข็ม เขาตอก เสาเข็มของเขา เขาต้องมีแกนของเขา เขามีสิ่งต่างๆ ของเขาเพื่อความมั่นคงของตึกนั้น จะสูง มากเท่าไร โครงสร้างมันต้องแข็งแรงมากขึ้นเท่านั้น

นี่เหมือนกัน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะปฏิบัติของเรา ถ้าเราปฏิบัติ เราก็ต้องมี สติ มีสติกำหนดทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วมันก็จะรู้จะเห็นของเราขึ้นมา ถ้ามัน รู้เห็น รู้เพื่ออะไร

มันรู้ขึ้นมา เรารู้ขึ้นมาเพื่อใจของเรา เราปฏิบัติมาเพื่อความสุข เพื่อความสงบ เพื่อความระงับ เพื่อความดับทุกข์ เพื่อความพ้นจากทุกข์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์นะ ท่านไม่เคยประกาศเลยว่าท่านเป็นพระอรหันต์

หลวงตาท่านพูดอยู่ว่าอยู่กับหลวงปู่มั่นมา ๘ ปี หลวงปู่มั่นอยู่กับครูบาอาจารย์มาทั้งชีวิต ท่านไม่เคยประกาศว่า ฉันเป็นพระอรหันต์แล้วนะ ทุกคนต้องมาฟังฉัน ฉันจะสอนแล้วนะ ไม่มี หลวงปู่มั่นไม่เคยประกาศเลยว่าท่านได้ขั้นใด ได้ตอนใด แต่เวลาท่านเทศน์สอน ท่านบอกถึงวิธีการ ไอ้คนที่ปฏิบัติ คนที่ปฏิบัติเป็นขั้นตอนขึ้นมา ฟังขึ้นมาที่นี่ฟังมากเลย เพราะคนปฏิบัติได้ขนาดไหน เราทำงานได้มากขนาดไหน ไปเจออาจารย์สอนมากกว่านั้น พยายามดึงเราขึ้นไป เราเชื่อมั่นใหม่ว่าอาจารย์เรามีคุณธรรม เพราะเราทำกับมือ เราทำกับมือใช่ไหม แล้วที่ท่านสอนมา ท่านสอนที่เราทำมาหมดแล้ว แล้วท่านเพิ่มให้อีก เราจะรู้ได้ว่าแค่ไหน

นี่ไง เขาปฏิบัติเพื่อใจของตัวเอง เขาไม่ได้ปฏิบัติไว้รอดใคร เขาไม่ได้ปฏิบัติไว้โฆษณาไป ถ้าปฏิบัติไปโฆษณา คนเขามีเงินมีทองเขาเก็บไว้ในเซฟ ตอนนี้ใครแขวนสร้อยไปเดินกลางถนนเดี๋ยวกระตุกเลย

นี่ก็เหมือนกัน กะว่าปฏิบัติเสร็จแล้วลูกไปตอบเขา แล้วเขาก็ตอบลูกมา

ดี เขาไม่ตบหน้ามาด้วยทีหนึ่ง

แล้วมันเรื่องอะไรล่ะ ก็เราปฏิบัติมา เราโดนสังคมหลอก เราโดนคนทำให้เสียหายไปมากน้อยขนาดไหนแล้ว แล้วเวลามาปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติของท่านมา ถ้าท่านปฏิบัติมา ปริยัติก็คือปริยัติ

ฉะนั้นบอกว่า “ลูกก็บอกว่าขั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขั้น ๕”

แล้วเวลาเขาคำมามันเป็นขั้น ๕ หรือเปล่าล่ะ ที่สับสนอยู่นี่มันเป็นขั้น ๕ หรือเปล่าล่ะ เวลาเขาโต้แย้งมาแล้วไปแบกมาทำไมล่ะ ทุกข์ไม่ใช่ขั้น ๕ ทุกข์ไม่ใช่เรา แล้วถามมาทำไมล่ะ ก็ไม่ต้องถามมา เพราะมันไม่ใช่เรามันก็ไม่มีใจ มันไม่ใช่เรามันก็ไม่ต้องแบกมาไง

แล้วบอกขั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขั้น ๕ แล้วเดือดร้อนทำไมล่ะ เดือดร้อนทำไมเดือดร้อนมันก็แบกแล้วไง ไอ้ที่ถามมา ถ้าไม่ทุกข์ ถามมาทำไม ก็ทุกข์แล้วไง นี่ขั้น ๕ มัน

ทุกข์แล้วแหละมันถึงได้เขียนมานี้ ถ้าฉัน ๕ มันไม่ทุกข์ มันเขียนมาทำไม ก็บอกว่า ทุกข์ ไม่ใช่ฉัน ๕ ฉัน ๕ ไม่ใช่ทุกข์

ทุกข์ไม่ใช่ฉัน ๕ ฉัน ๕ ไม่ใช่ทุกข์ต่อเมื่อผู้ที่รู้จริงเห็นจริง คุณิ เวลาละสังโยชน์ ฉัน ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ฉัน ๕ ฉัน ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ฉัน ๕ ถ้ามันไม่ใช่ มันไม่ใช่ ตามความเป็นจริงของมัน เวลามันตัด มันขาดไปแล้วมันก็จบ

แต่ถ้ามันยังไม่ขาด เราใช้เป็นอุบาย อย่างเช่นเราภาวนาพุทโธหรือเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันไปยึดสิ่งใด มันมีตัวตนจริงหรือเปล่า อย่างเวลานั่งไป เวทนามันปวด ปวดมันมีจริงหรือ มันเป็นความจริงหรือ นี่มันเป็นเวทนา เห็นไหม ถ้าเราบอกอยากหาย เราอยากหาย เราต้องปฏิเสธมัน มันเป็นตัวหาซ้อนตัวหา มันยิ่งปวดขึ้นไป ๒ เท่า ๓ เท่า อ้าว! แล้วถ้ามีสติปัญญารู้เท่าทันมัน เวลามันปล่อย แล้วเวทนามันหายไปไหนล่ะ

ไอ้ที่มันเป็นแนวทางปฏิบัติ มันเป็นวิธีการเริ่มต้นที่ปฏิบัติเข้าไป มันไม่เป็นต่อเมื่อมีสติมีปัญญา มันก็เป็นของชั่วคราว มันยังไม่สมุจเฉตพหวน มันยังไม่ขาดไปจากใจ ถ้ามันขาดไปจากใจ เราจะตอบเขาเลย ตอบไอ้เข้าได้หมดเลย มันเป็นอย่างนี้ๆ ว่ามาสิ ว่ามา ไอ้ขวางคลอง ไอ้ทัพพิขวางหม้อ ว่ามาสิ แต่นี้ไอ้เราก็ไม่รู้ ไอ้เราก็งงๆ อยู่ใช่ไหม งงๆ อยู่ แล้วไปเถียงกับเขามันก็จบไป นี้โดยหลักการ

เราจะบอกว่า ถ้าผู้ปฏิบัติใครรู้จริงก็แล้วแต่ แล้วจะไปพูดกับใครให้เขาเชื่อถือทั้งหมด มันเป็นไปได้ คนที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นเขาจะไม่เชื่อหรอก ถ้าเขารู้เขาเห็น เขาก็ไม่เถียงเราหรอก เพราะมันจะเห็นเป็นอันเดียวกัน

ฉะนั้น เขาบอกว่า “ลูกตอบเขาไปว่าฉัน ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ฉัน ๕”

นี่มันอยู่ในสังโยชน์อยู่แล้ว ฉัน ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ฉัน ๕ แต่มันเป็นจริงกับใจเราหรือเปล่านั้น ถ้ามันยังไม่เป็นจริงในใจเรา สิ่งนี้มันก็เป็นอุบาย เป็นอุบายคือสังกรรม สังกรรมเป็นแบบนี้ แล้วเราก็เอาสังกรรมนี้เป็นตัวตั้ง ทั้งๆ ที่จิตใจเรายังไม่ถึง แต่เราก็เปรียบเทียบ เอามาใช้เปรียบเทียบให้จิตใจของเราได้ใคร่ครวญ ได้ใคร่ครวญ ได้พิจารณาว่าสิ่งใดเป็นความจริงหรือสิ่งใดไม่เป็นความจริง

ถ้ามันเป็นความจริง เป็นความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่เป็นที่จริงของเรา เราพยายามทำให้มีความเห็นอย่างนั้นมันก็ปล่อยวางได้ชั่วคราว พอชั่วคราวแล้ว ถ้าคนมีสติปัญญามันก็ไปจับอีก จับขึ้นมา จับขึ้นมาเพื่อพิจารณา เห็นไหม จิตเห็นอาการ

ของจิต จิตมันต้องสงบแล้วมันเห็นอาการของมัน เห็นชั้นๆ กระทบกระทบในหัวใจ แล้วมันจับได้ มันพิจารณาได้ มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

แต่มีคนค้านว่าบอกว่าทุกสิ่งเกิดดับเป็นทุกข์ เราบอกทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ แต่มีผู้ที่โต้แย้งว่าทุกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นทุกข์

ทุกอย่างที่เกิดขึ้นเป็นทุกข์ แล้วใจเราอยู่ไหนล่ะ ทุกอย่างที่เกิดขึ้น โตะมันเกิดขึ้นแล้ว เขาประกอบเป็นโตะเกิดขึ้นมาแล้ว โตะเป็นทุกข์ใหม่ โตะนี้ โตะ ตัง เตียงเขาประกอบขึ้นมา สำเร็จรูปแล้วมันเป็นทุกข์ใหม่ ทุกอย่างที่เกิดขึ้นเพราะมันเป็นเศษไม้ เศษไม้พอประกอบขึ้นมาก็เป็นโตะเป็นตัง มันมีความทุกข์ใหม่ นี่มันก็เกิดรูปแล้ว ถ้ามันเป็นเศษไม้มันก็ไม่มีการประกอบขึ้นมาเป็นรูปนี้เกิดแล้ว แล้วมันดับไหมล่ะ

บอกว่า “ทุกสิ่งที่เกิดดับเป็นทุกข์”

อืม! พระอาทิตย์ขึ้นพระอาทิตย์ตกมันเป็นทุกข์ใหม่ พระอาทิตย์มันมีความทุกข์ใหม่ แล้วใครเป็นคนทุกข์ล่ะ ก็เรามันทุกข์

นี่เขาพูด ไอ้พวกถามข้างตอบมา ถามมาตอบข้าง ไปไหนมาสามวาสองศอก แล้วก็ธรรมะ นี่พุทธพจน์นะ นี่ก็เหมือนกัน อ่านมาจากพระไตรปิฎก ทุกสิ่งเกิดขึ้นเป็นทุกข์หมด

น่าเกลียดมาก ไอ้ที่ว่าก่อนหินเป็นทุกข์อะไรนั่นนะ บ้า เราไปคุยกับคนบ้าทำไมล่ะ เขาปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่อรักษาใจเรา เรารักษาใจเรา ป้างจัดตั้ง สันติภุมิโก ให้รักษาใจเรา จะบอกว่าเราปฏิบัติแล้วทุกคนจะเห็นเหมือนเราหมด เราไปพูดอะไรเขาจะเชื่อหมด

แม้แต่พระไตรปิฎกก็เล่มเดียวกัน คูลี มหายาน เถรวาท ในเถรวาท หินยาน ในมหายานมันก็ยังซอซ้อยไปอีกเป็นมหายาน โอ๊ย! เป็นมหายานแล้วยังเป็นวัชรยานเป็นอะไร อ้าว! ถ้ามันเหมือนกันหมดทำไมมันแยกย่อยเป็นคณะ เป็นนิกายเป็นอะไรไปมหาศาลล่ะ ถ้าปฏิบัติธรรมแล้วมันจะรู้อย่างนี้ไง

ที่นี้เขาบอกว่า “ทุกสิ่งที่เกิดดับเป็นทุกข์”

ถ้ามันเกิดมันดับเป็นทุกข์ แล้วสิ่งที่มีมันไม่มีวิญญูณครองมันเป็นทุกข์ใหม่

“ลูกตอบเขาไปว่าสัจจะแห่งทุกข์คือไตรลักษณ์”

ไตรลักษณ์นี้มันเป็นอาการ

เขาบอกว่า “สัจจะแห่งทุกข์คือไตรลักษณ์ ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ จึงต้องไปดับที่เหตุ นั้น ไม่มีค้นหาไปยึดมั่น”

ไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์ะ เห็นใหม่ สัพเพ ธมมา อนตตา ความเป็นอนัตตา ความเป็นไตรลักษณ์ของมัน ความเป็นไตรลักษณ์มันเป็นกิริยา เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป มันมีการเกิดขึ้น มีตั้งอยู่ มันแปรสภาพของมันไป สรรพสิ่ง สิ่งที่เป็นไตรลักษณ์ เป็นอาการ สิ่งที่เป็นไตรลักษณ์ เป็นอาการที่มันแปรสภาพ มันมีอยู่ในโลกนี้ สรรพสิ่งในโลกนี้ไม่มีอะไรคงที่ มันแปรสภาพหมด แต่ทางวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์สิ่งต่างๆ นั่นก็เป็นเรื่องของเขา เป็นทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์

แต่อารมณ์ความรู้สึกที่มันเกิดดับ อารมณ์ความรู้สึกที่มันเปลี่ยนแปลง ทุกคนไม่รู้ไม่เห็นมัน เวลามันเปลี่ยนแปลง มันเปลี่ยนแปลงโดยตัวตน เพราะเรา เรามีอารมณ์ไปกับเขา ถ้าไม่มีตัวตนของเรา อารมณ์มันก็ไม่เกิด พออารมณ์มันเกิดขึ้นมา เราก็ดีใจเสียใจ เราเจ็บปวด แสบร้อนไปกับอารมณ์นั้น เห็นใหม่ มันเลยไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใด

แต่ถ้าเราทำความเข้าใจเข้ามา ใจมันสงบเข้ามาก่อน ใจสงบแล้วเห็นสติปัญญา ๔ ธรรมารมณ์ อารมณ์ ธรรมารมณ์ ถ้าจับพิจารณาแล้วแยกแยะของมัน มันแปรสภาพให้เราดูให้เราเห็น นั่นคือไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์มันจะมาสอนใจ

สัจจะคือไตรลักษณ์ สัจจะคือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ไตรลักษณ์มันเป็นอาการที่มันเป็นอีกอย่างหนึ่ง

นี่เขาบอกมันเป็นไตรลักษณ์ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ก็สาวไป อย่างนี้ถ้าเป็นไตรลักษณ์ก็เป็นอทิปปัจจยตา นี่มันก็เป็นปัจจุสมุปบาท เพราะเหตุนี้ถึงมีเหตุนี้

มันก็วิ่งตามกันอยู่นั่นนะ มันก็เหมือนเป็นห่วงโซ่ ในเมื่อห่วงโซ่มันมี มันก็หมุนเวียนมันไป วิถุณะมันมี

“ลูกตอบเขาว่าสัจจะคือทุกข์ สัจจะแห่งทุกข์คือไตรลักษณ์ ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ ไม่มีค้นหาไปยึดมั่น”

ถ้าขั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขั้น ๕ ใจมันหามันขาดไป มันถึงเป็นแบบนั้น แต่โดยสามัญสำนึกของคน เพราะทุกข์ ขั้น ๕ มันจะเกิด มันเกิดที่จิต ถ้าจิตมันมี เพราะจิตมันมี

ใช้ใหม่ พอมีกวางสวะ มีจิต มันถึงมีขันธ ที่นี้ตัวจิตมันมีตัณหา พอตัวจิตมีตัณหา ต้นเหตุมันตัว อวิชา ตัวไม่รู้ มันอยู่ที่พลังงาน พลังงานออกไปทุกอย่าง มันเจอไปหมด

แต่ถ้ามันย้อนกลับเข้ามา สิ่งที่ย้อนกลับเข้ามา ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕ เราเอาสัจจะมาเป็นตัวตั้ง แล้วเราใช้ปัญญาไล่ตาม มันยังไม่เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าไม่ เป็นความจริงขึ้นมา มันก็เลยแบบว่ามันเป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์นี้เป็นกิริยาเท่านั้น กิริยา ของมัน ถ้ากิริยามันเป็นแบบนั้นแล้ว แล้วผลที่ออกไปมันเป็นเรื่องหนึ่ง

“พอมีตัณหาไปยึดมันถึงมีอุปาทาน เพราะมีอุปาทานมันถึงมีทุกข์ ไม่ใช่ทุกข์ที่เกิด ดับ” นี่ก็ไปเถียงเขาใจ ใจนั้นก็ทัพพิชวางหม้อ ใจนั้นก็ตาบอดคลำช้าง แล้วพอเถียงกันจบแล้ว

เวลาเราพูดนี้นะ เราพูดยืนยัน ยืนยันหมายความว่า ในวงปฏิบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ ยืนยัน ใจพวกนักปฏิบัติมันก็เข้มแข็ง นักปฏิบัติมันก็แบบว่า เขาเรียกว่าลงใจ ลงใจว่าในการ ประพฤติปฏิบัติ มรรคผลมันมี ในการปฏิบัติของเรา เราก็จะทุ่มเท

ถ้าเราปฏิบัตินะ เริ่มต้นปฏิบัติเราก็ไม่แน่ใจ สังคมก็ไม่แน่ใจ ต่างคนต่างทำกันด้วยความไม่แน่ใจ กิเลสมันก็ไม่แน่ใจในใจเราอยู่แล้ว แล้วเราปฏิบัติด้วยความไม่แน่ใจ มรรคผล จะมีจริงหรือไม่มีจริงก็ยังไม่แน่ใจ ก็ลุ่มๆ คลำๆ กันอยู่นี้ มันก็ทำให้วงปฏิบัติมันจะเริ่มรวนเร เริ่มต่างๆ กันไป

ฉะนั้น สิ่งที่เราออกมายืนยันๆ ยืนยันกับในวงปฏิบัติ ยืนยันในการปฏิบัติให้มันเป็นความจริง เราพูดเพื่อเหตุนี้แหละ ที่เราพูดนี้เราอยากให้วงปฏิบัติ อยากให้พระ ธรรมฐาน อยากให้นักปฏิบัติของเราให้มันใจ ให้มันใจ ให้ลงใจ ให้เข้มแข็ง ให้ปฏิบัติ พอปฏิบัติขึ้นมา ที่นี้ใครจะเข้ามาเจาะยาง ใครเขาจะทำให้เรรวน ใครเข้ามาจะมาผลักให้ล้ม ให้เรามีสติมีปัญญา ด้วยเหตุผลแยกแยะให้เห็นความจริงและความไม่จริง เราพูดเพื่อเหตุ นี้ เราไม่ใช่พูดให้ใครจำขี้ปากแล้วไปมั่วต่อ เราไม่ได้พูดให้ใครจำขี้ปาก แล้วก็จะเอาไป เถียงกัน ไม่มีประโยชน์หรอก ให้เถียงกับเราขึ้นมา

อันนี้พูดถึงนะ “แต่มีท่านหนึ่งที่ลูกเคารพ ท่านตอบลูกว่า อุปาทานในขันธ ๕ เป็น สมุทัย เห็นขันธ ๕ เป็นตัวทุกข์แท้ เป็นอรหัตตมรรค”

แน่ะ! ไอ้ทัพพีขวางหม้อ อุปาทานในชั้น ๕ ก็เป็นอุปาทานในชั้น ๕ ก็อุปาทานในชั้น ๕ เป็นสมุทัย สมุทัยมันเป็นแล้ว ตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา คือสมุทัย ทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ควรละสมุทัย ควรละตัณหาความทะยานอยากในชั้น ๕

“ชั้น ๕ นั้นเป็นตัวทุกข์แท้” ถ้าชั้น ๕ เป็นตัวทุกข์ สิ่งที่มีมันเป็นตัวทุกข์ ตัวชั้นก็คือตัวชั้น รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ตรงไหนมันเป็นทุกข์ แล้วอะไรเป็นอรรถตมรรค อรรถตมรรค มันยังอีกไกลนัก

ชั้นนอก ชั้นใน ชั้นอย่างหยาบ ชั้นอย่างกลาง ชั้นอย่างละเอียด เราพิจารณาจิตแล้วพอมันถึงชั้นทั้งหมด ทั้งชั้นทั้งหมด ชั้นอย่างละเอียดไม่มีเลย มันทั้งรูปราคะ อรูปราคะ มันทั้งกามราคะ ปฏิมะ ปฏิมะนี้ข้อมูลของมัน มันทั้งหมดแล้ว กามราคะ ปฏิมะ แล้วเข้าไปเป็นพลังงานเฉยๆ พลังงานเฉยๆ ถ้าอย่างนั้นยังไปคิด ไปคิดแล้วอรรถตมรรค มันอยู่ไหน อรรถตมรรค อะไรเป็นอรรถตมรรค

เขาเรียกว่ามรรค ๔ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรรถตมรรค มรรค ๔ แล้วพอเห็นชั้น ๕ เป็นอรรถตมรรค นี่มันเป็นไอ้เข้าวางคลองใจ เราก็เลยงเข้าไปใหญ่ มันยังซ้ำร้าย ซ้ำร้ายที่ว่า “แล้วอีกท่านหนึ่งท่านเป็นพระสุปฏิปันโนท่านหนึ่ง ท่านตอบลูกว่า เพราะไม่รู้ตามความเป็นจริง ชั้นเป็นทุกข์ จึงมีตัณหา”

เพราะไม่รู้ตามความเป็นจริง เพราะมันไม่รู้ทุกๆ อย่างตามความเป็นจริงมันถึงมีอวิชา อวิชาคือรู้แบบไม่รู้ ถ้ารู้แบบไม่รู้นี่คือตัวอวิชา จึงมีตัณหา

ไอ้ที่พูดถึง อวิชาขบจุจยา สงฺขารา สงฺขาราปจุจยา วิญฺญาณํ

“เพราะมีตัณหาจึงไปเกาะในชั้น เพราะไปเกาะจึงเกิดอุปาทาน”

ไอ้ที่มันเป็นทางวิชาการทั้งนั้น ทางวิชาการแบบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราไม่รู้ไง

“มันเป็นทุกข์ พอถึงเป็นทุกข์ เพราะเกิดเป็นภพเป็นชาติ แต่เป็นทุกข์ในอริยสัจ เหมือนกับก้อนหิน จะมีอุปาทานหรือไม่มีอุปาทานมันก็เป็นทุกข์โดยตัวของมันเอง”

เราต้องไปวิจัยแล้วว่าก้อนหินมันทุกข์หรือเปล่า เอ๊ะ! ต้องบอกองค์การนาซาเนาะ ไปเก็บก้อนหินจากดวงจันทร์มา จากดาวอังคาร กับก้อนหินในโลก แล้วมาวิจัยว่ามันมีชีวิตหรือเปล่า มันมีความทุกข์จริงหรือเปล่า ก้อนหินมีทุกข์หรือเปล่า ต้องถามก้อนหินเนาะว่าก้อนหิน

มันทุกข์ไหมวะ ถ้าก้อนหินมันทุกข์ โรงโม่หิน มึงไปบดหินเอามาสร้างตึก ตึกมันร้องครวญครางเลยละ ตึกในกรุงเทพฯ กลางคืนมันจะโหยหวนเลย มันทุกข์มันนะ เพราะมันมีก้อนหินในนั้น ก้อนหินในตึกในกรุงเทพฯ มันจะโหยหวน ทุกข์ๆๆ เอ้อ! กลางคืนนอนมันจะมาบ่นให้ฟัง

ก้อนหินมันไม่มีทุกข์ ชาติมันไม่มีทุกข์ ชาติ เห็นใหม่ ชาติ ๔ กับชาติ ๖ เวลาชาติ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ชาติ ๖ อากาศชาติ ชาติรู้ ชาติ ๖ ฉะนั้น ชาติ ชาติมันมีอุปาทานใหม่ ชาติมันเป็นทุกข์ใหม่

ชาติมันไม่มีทุกข์ จิตต่างหาก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก รูปอันวิจิตรไม่ใช่กิเลส รูป รส กลิ่น เสียง ของที่สวยงามดีเด่นขนาดใหญ่ สูดยอดขนาดใหญ่ มันไม่มีกิเลส รูปอันวิจิตรไม่ใช่กิเลส ตัณหาความทะยานอยากของคนต่างหาก ตัณหาความทะยานอยากของคนต่างหาก

แล้วเขายกมาว่า “เพราะไม่รู้ในขั้นมันถึงเป็นทุกข์ เพราะไม่รู้ในขั้นถึงมีปัญหา เพราะไม่รู้ในขั้นมันถึงเป็นปุถุชน”

แต่พอปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชนหมายถึงว่า พุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ จิตสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา จิตสงบระงับได้ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ฉะนั้น ผู้ที่กำหนดพุทโธ ผู้ที่ปัญญาอบรมสมาธิ มันรู้เท่าทัน รู้เท่าทัน รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันเป็นบ่วงของมาร มันเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

เวลาพิจารณาไปบ่อยครั้งเข้าๆ จนมีความชำนาญเข้า มันตัดขาดเลย ตัดขาดหมายความว่า จิตเป็นอิสระ จิตมันไม่เกาะเกี่ยวกับรูป รส กลิ่น เสียง พอไม่เกาะกับรูป รส กลิ่น เสียง เขาเรียกว่ากัลยาณปุถุชน พวกนี้จะทำสมาธิได้ง่าย

พอทำสมาธิจนเข้มแข็ง สมาธิแก่กล้า สมาธิมีกำลัง พอสมาธิมีกำลัง มันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง ถ้านุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง เห็นใหม่ จิตเห็น จิตรู้ นี่ไง รูปอันวิจิตร รูปอันวิจิตรไม่ใช่กิเลส จิตไปรู้ไปเห็นมันถึงเป็นวิปัสสนา คำว่า “วิปัสสนา” เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง

ที่พูดกัน “ปฏิบัติตามแนวสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔” โม่ทั้งนั้นนะ เพราะสติปัญญา ๔ แบบโลก สติปัญญา ๔ แบบวิทยาศาสตร์ ต้องพิสูจน์ มันเหมือนก้อนหินนี่ไง ก้อนหินมัน

เป็นทุกข์ สติปัญญา ๔ ก็สร้างภาพขึ้นมา นี่พูดแบบโลกๆ นี่ไง พวกไอ้เข้มันขวางคลองไง แล้วขวางคลอง บอกนี่พุทธพจน์ไม่ต้องเชื่อมันนะ ไม่ต้องเชื่อ ไปพิจารณาเอา

ปริยัติเขาศึกษามา ถ้าปริยัติมันคง ปริยัติเขาศึกษามา ถ้าคนมีสติปัญญาแบบหลวงตา หลวงตาท่านศึกษาจนเป็นมหา พอเป็นมหาขึ้นมา ท่านอยากจะประพฤติปฏิบัติ เพราะท่านตั้ง สัจจะว่าศึกษาเป็นมหาแล้วจะออกปฏิบัติ

เวลาออกปฏิบัติ ทั้งที่ศึกษามานะ “แล้วนิพพานมันจะมีอยู่จริงหรือเปล่าละ ถ้ามีบุคคล ผู้ใดซึ่งคิดว่ามรรคผลนิพพานมีจริงอยู่ เราจะฝากชีวิตไว้กับบุคคลคนนั้น”

แล้วก็ตั้งใจมุ่งหน้าไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านยืนยันเลย นิพพานไม่ได้อยู่ที่ ก่อนหิน ไม่ได้อยู่ที่อากาศ ไม่ได้อยู่ที่วัตถุใดๆ ทั้งสิ้น นิพพานจะมีได้ในหัวใจของ สัตว์โลก

นี่ทำให้ท่านมั่นใจ ท่านลงใจ ท่านถึงตั้งใจว่าจะอยู่กับหลวงปู่มั่น ให้หลวงปู่มั่นเป็น คนชี้แนะ ถ้าชี้แนะไป มันปฏิบัติขึ้นไปมันก็เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ท่านถึง กลับมา

สุดท้ายตอนที่ท่านชราภาพมากแล้ว ท่านบอกแต่เดิมเวลาเทศนาว่าการมันก็อาศัย คัมภีร์ เพราะคัมภีร์เป็นธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะพูดสิ่งใด องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ต้องตามนั้น ก็พูดตามคัมภีร์

คัมภีร์ เวลาพูดตามคัมภีร์ เหมือนกับคัมภีร์คือบัญญัติ คือชื่อสมมุติขึ้นมา เราพูดสิ่งใด เราต้องพูดสิ่งนั้น แต่สุดท้ายท่านเทศน์บ่อยครั้งเข้า เทศน์จนมีความชำนาญ ท่านบอกว่าเวลา ท่านเทศน์ท่านไม่เทศน์เกี่ยวกับปริยัติเลย ไม่เทศน์เกี่ยวกับคัมภีร์เลย ท่านเทศน์ออกมาจาก หัวใจ เทศน์ออกมาจากหัวใจคือเทศน์ออกมาจากความรู้สึกที่มันเป็นจริง แล้วเอาสิ่งนั้น เปรียบเทียบออกมา ถ้าเปรียบเทียบออกมานะ

แต่ถ้าเราเอาความเป็นจริงของเรา เราจะเปรียบเทียบ เราต้องเปรียบเทียบผ่านทาง ทฤษฎี ทฤษฎีนั้นมันก็จริงตามทฤษฎีนั้น แต่ทฤษฎีนั้นเป็นพุทธวิสัย เป็นทฤษฎีขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่คนที่ปฏิบัติจริงรู้จริง เห็นไหม รู้จริงตามความเป็นจริง มันก็มีความจริงในหัวใจเหมือนกัน เขาู้จริงตามนั้นก็พูดตรงเลย ตรงออกมาจากใจเลย ถ้าพูดตรงออกมาจากใจ อย่างเช่นถ้าใครจะพูดตรงออกมาจากใจก็กลัวว่าเขาจะหาว่าเรา

วางตัวไว้สูงส่ง ก็ต้องพูดความจริงนี้ผ่านไปเป็นคัมภีร์ ฉะนั้น ใหม่ๆ ก็ต้องเทศน์ผ่านคัมภีร์ๆ แต่พอตอนท้ายๆ ท่านบอกว่าท่านเทศน์ออกมาจากใจเลย ถ้าเทศน์ออกมาจากใจ

ฉะนั้น ออกมาจากใจ ออกมาจากจิตวิญญาณ ออกมาจากธาตุรู้ มันถึงจะมีความทุกข์ ฉะนั้นบอกว่า ถ้าไม่เชื่อ ถ้าแบบว่าตัวฉันเป็นทุกข์ ตัวฉัน ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณใช้ใหม่ แล้วเขาบอกว่า ก้อนหินมันก็เป็นฉันหนึ่ง เพราะก้อนหินมันเป็นรูปอันหนึ่ง มันเป็นทุกข์ แต่เป็นทุกข์ในอริยสัจ แต่เป็นทุกข์ในอริยสัจ เช่น เหมือนก้อนหิน

ในอริยสัจ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ อริยสัจคือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันไม่มีนิพพาน นิโรธคือดับ มันกลั่นออกมาจากอริยสัจ แล้วก้อนหินเป็นทุกข์ในอริยสัจ ฉันนี้เป็นทุกข์ในอริยสัจ ฉันนี้เป็นอรหัตตมรรค

อ้าว! มรรคก็คือมรรค ฉันนั้นก็ฉันนี้ มรรคมันก็มีมรรค ๘ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค มรรค ๘ สติ มหาสติ ปัญญา มหาปัญญา ปัญญาหายาบ ปัญญาละเอียด นั่นคือมรรค ฉันนี้มันเกี่ยวอะไรกับมรรค แล้วก้อนหินมันเกี่ยวอะไรกับอริยสัจ เออ! ท่านเป็นพระสุปฏิปันโนเชียว นะ ฉะนั้น ปล่อยให้ท่านเป็นสุปฏิปันโนของท่านไป

แล้วเราก็อั่นฮั่นไป นี่เขาบอกว่า “ลูกเริ่มสับสน ขอให้ท่านอาจารย์ชี้ชัดๆ ให้ลูกด้วย”

ชี้ชัดๆ ชี้ชัดๆ เพื่อจะไปเถียงกับเขาใช้ใหม่ ชี้ชัดๆ ไปเพื่อจะไปหาเรื่องอีกสิ

ชี้ชัดๆ ไปเพื่อให้เรามั่นคง ให้เราไม่ลังเลสงสัย มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูมิจึงเราปฏิบัติตามความเป็นจริงในหัวใจของเรา การปฏิบัติรักษาใจเรา หลวงตาท่านสอนบ่อย ใจคนอื่นอย่าไปยุ่งกับเขา ให้รักษาใจเรา เราปฏิบัติใจเรา

แม้แต่ครูบาอาจารย์ เห็นไหม ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านไม่มีคุณธรรม ลูกศิษย์ของครูบาอาจารย์องค์นั้นก็มีคุณธรรม ลูกศิษย์จะสอนอาจารย์ ลูกศิษย์จะแนะนำอาจารย์ต้องมีอุบาย บอกอย่างไร แนะนำอย่างไรให้อาจารย์ได้คิด ให้อาจารย์ได้หาเหตุผล ให้อาจารย์ได้มีสำนึก จะได้หาทางออก

แต่นี้ไม่อย่างนั้นนะสิ ตัวเองก็ยังหาทางออกไม่ได้ เห็นไหม “ฉัน ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ ไม่ใช่ฉัน ๕ เพราะทุกข์ตัวจริงคือไตรลักษณ์”

ไอ้โฮ! ไปใหญ่เลย เพียงแต่เรามีความสงสัยในใจแล้วถามปัญหา มา แล้วเราตอบปัญหา ตอบปัญหาให้เข้าใจได้ เข้าใจได้ไม่ใช่ความจริงของเรา พอเข้าใจได้ จะเอาเนื้อหาสาระ ข้อเท็จจริงไปเทียบกับพระสุปฏิปันโน

พอพระสุปฏิปันโนบอกว่า ชั้น ๕ เป็นทุกข์แท้ เป็นอหัตตมรรค ถ้ามั่นเป็นรูป เพราะไม่รู้เท่าทันรูปถึงเกิดอุปาทาน แม้แต่ก้อนหินมันก็เป็นทุกข์

เออ! สุปฏิปันโนเขาบอกว่ามรรคผลอยู่ที่ก้อนหินนะเนี่ย ไอ้ก้อนหินมันเป็นทุกข์ ไอ้ก้อนหินมันเป็นอุปาทาน เพราะมันเป็นอริยสัจ เขาว่า

มันคนละเรื่องเดียวกันเลยละ คือว่ามันสังคมคนละสังคมาแล้วไปคุยกัน ปรัชญาก็ส่วน ปรัชญา ไม่เคยคิดว่าปรัชญาจะไม่ถูกต้องนะ ปรัชญาก็ถูกต้องในวงปรัชญาของเขา แต่เขาไม่ได้ ปฏิบัติธรรม เขาไม่รู้ถึงเนื้อหาสาระตามความเป็นจริง นี่มันเนื้อหาสาระที่ปรัชญานั้น เป็น เนื้อหาสาระในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นทฤษฎีที่เราศึกษามา มันก็เป็นวงของปรัชญาที่ให้เขาเถียงกันเป็นทาง วิชาการ

ทางวิชาการเขาจะเถียงกัน เขาทำวิจัยเพื่ออะไร เพื่อทางวิชาการ วิชาการเสร็จแล้วก็ เป็นรูปเล่ม แล้วก็เสนอผลงาน แล้วก็เอาศาสตราจารย์ แล้วก็เอากระดาษกัน เป้าหมายมัน อยู่บน อยู่ใบบรรจง ใบประกาศ แล้วก็ไปแขวนไว้ ได้เป็นศาสตราจารย์จากการวิเคราะห์ทำ วิทยานิพนธ์เรื่องอะไรละ เรื่องหินก็เป็นอริยสัจ หินมันก็เป็นอหัตตมรรค ไอ้โฮ! แล้วก็ ได้ เป็นศาสตราจารย์ มีใบกระดาษมาแผ่นหนึ่ง แต่ในหัวใจยังงออยู่ ในหัวใจยังต้องเกิดต้องตาย อยู่ แต่ถ้าปฏิบัติไปแล้วจะไม่ได้อะไรเลย ได้แต่สารอกคายกิเลสออก

ยิ่งสารอกคายกิเลสออกยิ่งจะเม้มปากมากขึ้น เม้มปากมากขึ้นเพราะพูดออกไปแล้ว สังคมโลกเขาจะรู้กับเราไม่ได้ เขาจะเข้าใจกับเราไม่ได้ เหมือนมนุษย์คุยกับสัตว์ สัตว์มันไม่รู้ ภาษามนุษย์ แต่มันรู้ความหวังดีของมนุษย์ แต่ไม่เข้าใจภาษามนุษย์ แต่เข้าใจความหมายที่ว่า จะให้ทำอะไร สัตว์มันรับรู้ได้แค่นั้น

ฉะนั้น สิ่งที่เขาปฏิบัติไปแล้วมันไปอีกคนละเรื่องเลยนะ นี่พูดถึงสับสน จะสับสน ถ้า ไปคุยกับพวกไอ้เข้ขวางคลอง ไปคุยกับไอ้พวกนี้ เมื่อไหร่ก็สับสน มันไม่ใช่ ฉะนั้น ถ้าไม่ สับสน หลับตาเสีย แล้วพูดต่อไป แล้วถ้าปฏิบัติแล้วมีเหตุมีผลจะต้องคุยกันมา

แต่ถ้าจะบอกว่า คนนั้นว่าอย่างนั้น คนนี้ว่าอย่างนี้ มันเป็นโลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่มี่ มาดั้งเดิม มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มีสรรเสริญนินทา นินทากาลม้นมีมาดั้งเดิม ไม่ต้องเอาเข้ามาให้มันวุ่นวาย ทิ้งเอาไว้มันนิ่ง แล้วปฏิบัติรักษาใจของตัว เอาความจริงตรงนี้

ถาม : เรื่อง “ขอบคุณ”

ขอบคุณหลวงพ่อกะ เข้าใจแล้วค่ะ

ตอบ : ไม่รู้ว่าเข้าใจเรื่องอะไร “ขอบคุณหลวงพ่อกะ” เราก็เลยย้อนกลับไปดูว่าขอบคุณเรื่องอะไร เขาขอบคุณเรื่องฉานสมาบัติ เขาถามเรื่องฉานสมาบัติมา แล้วเราก็ตอบเรื่องฉานสมาบัติไป

“ขอบคุณค่ะ เข้าใจแล้วค่ะ”

อย่าถามมาอีกนะ เข้าใจแล้วอย่าถามอีกนะ มันเข้าใจตอนที่ตอบปัญหานี้มันเข้าใจ พอเดี๋ยวไปเจอประเด็นขึ้นมา สงสัยอีกแล้ว

เพราะฉานสมาบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฝึกกับอาฬารดาบส อุทกดาบสได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ แล้วอาฬารดาบส อุทกดาบสบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีความรู้เหมือนเรา เป็นศาสดา คือเป็นพระอรหันต์แล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทิ้งเลย ไม่เอา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาประพฤติปฏิบัติ อานาปานสติ เอาสัมมาสมาธิ ฉะนั้น สัมมาสมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญา ไม่มีศีลสมาบัติ ปัญญา

สมาบัตินี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษามาแล้ว ทุกคนไปศึกษามาแล้ว พอศึกษามาแล้ว สมาบัติมันส่งออก รู้วาระจิต อภิญญา การรู้วาระต่างๆ มันเป็นเรื่องฉานสมาบัติ เรื่องฉานโลกีย์ ฉะนั้น สิ่งนี้เราบอกไว้เลย เราบอกว่ามันมีมาดั้งเดิมตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ขึ้นมา อุทกดาบส อาฬารดาบสเขาเป็นอาจารย์อยู่แล้ว มันมีมาดั้งเดิม ศาสนาแรกของโลกคือศาสนาผี เพราะมีจิต มีวิญญาณถึงกลัวผีกัน

ฉะนั้น ถ้ามีศาสนาพุทธแล้ว หรือไม่มีศาสนาพุทธ เวลาคนปฏิบัติโดยจิต โดยหัวใจ ถ้ามันทำของมันได้ มันทำของมันได้ พอทำของมันได้ มันทำของมันได้เพราะมันไม่มีศีล

คิด สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีลคือไม่เบียดเบียนใคร ไม่เบียดเบียนใคร ไม่รบกวนใคร ไม่เบียดเบียนตัวเอง ถ้าทำสมาธิขึ้นมามันก็เป็นสัมมาสมาธิ เพราะมีศีล มีสมาธิ ถึงมีปัญหา มันก็เป็นพระพุทธศาสนา แต่เดี๋ยวนี้สอนกัน สอนกันว่ามันจะเป็นฌาน ๒ ฌาน ๓ ฌานบ้างมานบ

หลวงตาท่านพูดประจำ เพราะท่านเห็นโทษของมัน “ไอ้เรื่องฌานๆ แฉนๆ อย่ามาพูดกับเรานะ” หลวงตาท่านจะไม่กล่าวหรือพูดถึงเรื่องฌานสมาบัติเลย เพราะมันเป็นสิ่งที่ทำให้คนปฏิบัติหลงใหล ทำให้คนปฏิบัติสร้างภาพ

ถ้าเป็นสมาธิ สมาธิก็คือสมาธิ เห็นไหม เด็กสมาธิสั้น เด็กสมาธิยาว สมาธิทำให้คนไม่ผิดพลาด สมาธิทำให้คนไม่ประมาท สมาธิทำให้เกิดปัญญา สมาธิทำให้ทุกคนดิ่งมหมด แล้วสมาธิ พอทำสมาธิขึ้นมา สมาธิเกิดขึ้นมาแล้วออกไปใช้ปัญญามันเป็นภาวนามยปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ศาสนาพุทธมันอยู่ที่นี้

ที่นี่เรื่องฌาน ๒ ฌาน ๓ ฌาน ๔ ฌาน ๕ ฌานบ้างมานบมันก็ว่ากันไป แต่มันมีจริง ฉะนั้น เวลาถามมาเราถึงมีโอกาสดู เราไปดูบ้าง ถ้าไม่มีโอกาสดู ไอ้พวกจับจด พวกพราหมณ์ พวกผี แล้วอ้างตัวว่าเป็นพุทธ มันก็บอกว่าต้องทำ ทำฌานที่ ๑ ทำฌานที่ ๒ ฌานที่ ๓ มันว่ากันไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้วางไว้ ปฏิเสธ แต่มันเป็นไปได้เพราะคนมีจิต มีจิต มีความรู้สึก ความรู้สึกนึกคิดนี้ เวลาปฏิบัติไปมันจะเป็นแบบนั้น

แต่ถ้าทำสัมมาสมาธิ สมาธิเพื่ออะไร สมาธิเพื่อเป็นคนดี เป็นลูกก็ลูกที่ดี เป็นพ่อก็พ่อที่ดี เป็นนักบวชก็นักบวชที่ดี พอเป็นนักบวชที่ดีแล้ว ถ้าทำสมาธิดีขึ้น ใช้ปัญญาขึ้นไป มันก็จะเข้าสู่ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา มันก็เข้าสู่มรรค

เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านปฏิเสธช่องทางอื่นๆ ที่จะทำให้เราได้หลงใหล แล้วเหลือช่องทางเดียว ช่องทางที่เข้ามาสู่อริยสัจ ช่องทางเข้าไปเป็นมรรค ท่านเปิดไว้ช่องทางเดียว แต่พวกเรามันเหมือนปลาที่มันโอดขึ้นมาจากน้ำ มันดิ้น จิตใจของคนมันแต่ตาย มันแต่ส่ายไปหาตามความพอใจของมันไป

ฉะนั้น มีโอกาสดู เราก็ได้ดูแล้ว ถ้าพูดไปเดี๋ยวมันจะซ้ำว่าตอบไปแล้ว หลวงพ่อตอบไปแล้ว นี่ขอบคุณ ไม่ได้ถาม ตอบไปแล้วก็จบ แหม! พอเขาขอบคุณมา แหม! จะตอบเขาอีกรอบหนึ่ง อยากรู้ได้กระดากกับเขาเหมือนกัน อยากรู้ได้กระดากสักใบจะมาแขวนไว้ที่นี้ให้เขาชื่นใจ

ไม่ใช่อย่างนั้น นี่ชอบคุณ เพราะเขาชอบคุณ ชอบคุณเรื่องอะไร อ้อ! เป็นเรื่องฉานสมาบัติ เรื่องฉานสมาบัติ ฉานสมาบัติตามความเป็นจริงก็อีกเรื่องหนึ่งนะ อีกเรื่องหนึ่ง หมายถึงว่า เข้านิโรธสมาบัติ เข้าฉานสมาบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติแล้ว ท่านก็ศึกษา ทุกคนศึกษา เพราะเหมือนกับทางวิชาการ มีวิชาการใหม่ๆ เราก็ต้องรู้ เราต้องเข้าใจทางวิชาการเพื่อไม่ให้ตกยุคตกสมัย นักปฏิบัตินะ เขาจะฝึกหัดของเขา เขาจะทดสอบของเขา ให้รู้ว่าไอ้นี้คือไอ้นี้ ไอ้นี้คือไอ้นี้ เวลาพูดคุยมันเข้าใจไง ฉะนั้น เรื่องฉานสมาบัติก็ เรื่องฉานสมาบัติ ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นเรื่องของมรรค เรื่องของมรรค ๘ ถ้ามรรคก็เรื่องของมรรค

ฉานสมาบัติ พวกอภิญญา พวกเกจิอาจารย์ พวกทำของขลังเขาใช้อย่างนั้น มันจะออกทางนั้นนะ ไม่เข้ามรรคหรอก มันเป็นเรื่องงาน เรื่องการงาน การงานทำความขลังของเขา

แต่ถ้าเรื่องมรรค ทำให้หัวใจขลัง หัวใจขลังเพราะหัวใจมันรู้จริงตามความเป็นจริงของมัน ถ้ารู้ตามความเป็นจริงของมันแล้วไม่ตื่นเต้น ไม่ตกใจ ไม่หลงไหลไปกับเรื่องนอกศาสนา ไม่ถือมงคลตื่นข่าว เป็นพระโสดาบันไม่เชื่อนอกศาสนาอีกแล้ว ไม่เชื่อนอกศาสนา เชื่อมรรคเชื่อผล พาดเข้าสู่กระแส ทำความจริงให้ถึงที่สุด พอถึงที่สุดแล้วจบสิ้นนะ จบเลย พอจบแล้วเข้าใจตามความเป็นจริงหมด เห็นไหม นิพพานเที่ยง เอวัง